

Internetrendőrség? Kísérlet az online gyűlöletbeszéd visszaszorítására a németországi Hálózati Végrehajtási Törvény (NetzDG) által

PINTÉR Melinda¹

Németország 2017-ben elfogadta az úgynevezett Hálózati Végrehajtási Törvényt (Netzwerkdurchsetzungsgesetz, NetzDG), amelynek célja az online platformokon megjelenő gyűlöletbeszéd visszaszorítása. A törvény kötelezte az országban legalább 2 millió felhasználóval rendelkező közösségimédia-platformokat, hogy 24 órán belül távolítsák el a gyűlöletbeszédnek minősülő online tartalmakat, ellenkező esetben akár 5 millió eurós bírságot is kockáztatnak. A törvényt már a kezdet kezdetén számos kritika érte mind a tudományos diskurzusban, mind pedig a közbeszédben, amelyek leginkább a szabályozás szólásszabadságot korlátozó voltát emelték ki, és azt, hogy a közösségimédia-platformokat a felhasználók által posztolt tartalmak előzetes cenzúrájára kényszeríti. A német parlament által a későbbiekben a NetzDG-hez kapcsolódóan elfogadott módosítások – például a platformok kötelezése arra, hogy az illegális tartalmakat posztoló felhasználók bizonyos adatait továbbítsák a német Szövetségi Bűnügyi Hivatal (Bundeskriminalamt, BKA) számára – még élesebb vitákat indítottak el, és különösen adatvédelmi szempontból bírálták a német rendőri hatóságok online megfigyelési jogkörét kiterjesztő új jogszabályokat; vagy például azt, hogy a BKA 2016 óta összehangolt akciónapot, több német szövetségi államban egyszerre zajló házkutatásokat tart olyan felhasználók otthonában, akik gyűlöletbeszédnek minősülő tartalmakat posztolhattak online platformokon. Mivel az internetes platformok mára már a digitális nyilvánosság szerepét töltik be, a diskurzusok vagy tartalmak korlátozása csak meghatározott esetekben indokolható, hiszen a demokratikus nyilvánosság kialakulásához a nyílt, szabad és korlátozásoktól mentes párbeszéd elengedhetetlen az online térben is. Ezért jelen tanulmány célja az, hogy bemutassa a NetzDG elvi kiindulópontjait és tartalmi-szabályozási kereteit, valamint azt, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága szempontjából milyen aggályokat vet fel a törvény, visszaszorítja-e az online gyűlöletbeszédet, ebben milyen szerepe lehet a törvény által lehetővé váló hatósági fellépésnek, és hogy a BKA valóban egyfajta internetrendőrségként kezdett-e el működni a NetzDG által adott felhatalmazás okán.

Kulcsszavak: gyűlöletbeszéd, online diskurzus, internetes platformok, szólásszabadság, NetzDG

¹ Doktori hallgató, Nemzeti Közszerzői Egyetem Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola, e-mail: melinda.pinter87@gmail.com

Bevezetés

A 2017-ben elfogadott, a köznyelvben „gyűlöletbeszéd-törvényként” ismert Hálózati Végrehajtási Törvény (Netzwerkdurchsetzungsgesetz, NetzDG) Németország ambiciózus kísérlete arra, hogy közösségimédia-platformjait a törvény által jogellenesnek ítélt tartalmak eltávolítására kötelezve ösztönözze az online gyűlölet elleni harcot; ugyanakkor kérdéseket vet fel a véleménynyilvánítás, illetve ezen anyajog részeként a szólásszabadság korlátozásával kapcsolatban. Az online platformokon megvalósuló diskurzusok a társadalmi nyilvánosság szempontjából kiemelten fontosak: mára már a digitális tér a nyilvánosság meghatározó terepe lett, ahol az állampolgárok véleményt cserélhetnek, vitázhatnak egymással, és ahol mindez nagy tömegek számára válik lehetővé. Ezért különösen fontos, hogy ez a nyilvánosság mennyire szabályozott, illetve milyen szempontok, jogelvek alapján zajlik benne a véleménynyilvánítás szabadságának korlátozása, például az online gyűlölet csökkentése érdekében.

Az online gyűlölet elleni harc Németországban ugyanakkor nem csak jogszabályi úton zajlik: a német Szövetségi Bűnügyi Hivatal (Bundeskriminalamt, BKA) már a NetzDG megszületése előtt is évente tartott olyan, a német szövetségi tartományok többségében zajló akciónapokat, amelyek során az online platformokon gyűlöletkeltő tartalmakat posztoló felhasználók ellen léptek fel; a NetzDG 2021-es módosítása pedig még közvetlenebb formában bevonta a rendőrhatalóságokat az online gyűlöletbeszéd visszaszorítása érdekében. Ezért jelen tanulmány fő kérdése az, hogy a NetzDG németországi tapasztalatai alapján az online gyűlöletbeszéd visszaszorításában vajon milyen szerepe lehet a hatósági fellépésnek.

Szakirodalmi háttér és problémafelvetés: a német Hálózati Végrehajtási Törvény (Netzwerkdurchsetzungsgesetz, NetzDG) és a gyűlöletbeszéd kontextusa az online diskurzusokban

A 2015-ös év nyarán példátlan migrációs hullám érte el Európát. Angela Merkel, Németország kancellárja a német határok megnyitása mellett döntött,² azonban az országba érkező, a német Menekültügyi Hivatal szerint több mint 2 millió bevándorló³ menekültellenes hangulatot gerjesztett Németországban mind az online felületeken, mind pedig az offline világban. Mivel a digitális térben terjedő, a bevándorlókkal szembeni gyűlöletkeltés, valamint a velük szemben elkövetett bűncselekmények között egyértelmű összefüggés fedezhető fel, azaz a közösségi médiában megjelenő szélsőséges gondolatok atrocitások elkövetésére is készítetik a felhasználókat a célpontba állított csoporttal szemben,⁴ Németország gyorsan és hatékonyan

² ZEHFUSS 2021: 172–189.

³ Bundesamt für Migration und Flüchtlinge 2015.

⁴ MÜLLER-SCHWARZ 2021: 2131–2167.

kívánt fellépni az online gyűlöletbeszéd ellen. Így született meg a NetzDG, az első olyan szabályozás, amely formalizált módon írta elő a platformok számára a tartalomeltávolítás folyamatát,⁵ valamint ami háttérszabványokat állapított meg a cégek panaszkezelési eljárásainak kialakítására, és a tartalommoderációval kapcsolatos kötelező átláthatósági jelentések nyilvánosságra hozatalát írta elő.⁶

Online diskurzusok és a gyűlöletbeszéd

Az online térben, például a közösségimédia-platformok felületein megvalósuló diskurzusok⁷ azért különlegesen fontosak napjainkban, mert mára a virtuális tér a társadalmi nyilvánosság alapvető közege: mint nyilvános szféra, az internet előmozdítja az elképzelések és vélemények demokratikus cseréjét, ezáltal ösztönzi a vitát és erősíti a demokráciát.⁸ A közösségi média platformjai az online térben kialakult nyilvánosság elsődleges terepévé váltak az elmúlt években.⁹ Az interneten bárki hallathatja a hangját, véleményt nyilváníthat, amely vélemény tömegekhez juthat el blogokon, fórumokon, a közösségi médiában, tehát passzív olvasóból, nézőből és hallgatóból bárki alkotóvá válhat.¹⁰ Ez az új társadalmi nyilvánosság már sokkal szélesebb, könnyebben hozzáférhető és sokkal alacsonyabb belépési küszöbvel rendelkezik a tömegmédia olyan klasszikus ágenseihez képest, mint a sajtó, a televízió vagy a rádió, ugyanakkor ez olyan mellékhatásokkal is járt, mint az, hogy ebben a térben olyan káros véleménynyilvánítási formák is megjelenhetnek, mint a gyűlöletbeszéd.¹¹

A gyűlöletbeszéd fogalmi meghatározása nem egyértelmű,¹² és a NetzDG sem vállalkozik arra, hogy megalkossa a gyűlöletbeszéd (egy újabb) definícióját, hanem a német büntető törvénykönyv megadott cikkei alapján értelmezi azokat a kategóriákat, amelyek alatt a jogellenes tartalmakat érti. Az online térben gyakran arc és név nélkül zajló diskurzusok során a gyűlöletbeszéd alkalmazása és a gyűlöletkeltés

⁵ KOHL 2022: 35.

⁶ GORWA 2021: 1.

⁷ Az online térben megvalósuló diskurzus alatt a tanulmány keretében az internetes platformokon, célzottan a közösségi médiumokban, a felhasználók közötti, a tanulmány vizsgálati fókuszát jelentő, a későbbiekben bemutatott közösségi médiumok – Facebook, Twitter és YouTube – sajátosságából adódóan írásos, például hozzászólásokban megvalósuló kommunikáció értendő. Ezekben a hozzászólásokban vizsgálhatók a gyűlöletbűncselekmények, jelen tanulmány fókuszát tekintve az online gyűlöletbeszéd.

⁸ PAPACHARISSI 2002: 11.

⁹ KOLTAY 2019: 1.

¹⁰ BENKLER 2006: 213.

¹¹ TÖRÖK 2013: 59–72.

¹² A *Rendészettudományi szaklexikon* szerint például „azon szóbeli vagy írásbeli megnyilvánulás, amelynek célja valamely társadalmi (nép) csoport megalázása, megfélemlítése vagy a csoport tagjai elleni erőszak, előítéletes fellépés kiváltása”, lásd BODA 2019: 221. Az ENSZ Gyűlöletbeszédre vonatkozó stratégiája és cselekvési terve pedig a gyűlöletbeszédet a következőképpen határozza meg: „bármilyen olyan kommunikáció beszédben, írásban vagy viselkedésben, amely egy személyt vagy egy csoportot annak személyisége, más szóval vallása, etnikai hovatartozása, nemzetisége, faji hovatartozása, színe, származása, neme vagy más identitástényezője alapján támad vagy használ vele szemben pejoratív vagy diszkriminatív kifejezést” – lásd GUTERRES 2019.

egyszerű, ugyanakkor ezeknek a cselekményeknek a súlya nem kisebb, mint a „való életben”, azaz az offline térben; ráadásul az online gerjesztett gyűlölet fizikai atrocitásokban is tetet ölthet.¹³ Ugyanakkor megkerülhetetlen, alapvető egyéni jog a véleménynyilvánítás, a szólás szabadsága is, amely magában foglalja az egyéni vélemény kialakításának lehetőségét egy nyilvános folyamatban. A gyűlöletbeszéd korlátozásának vonatkozásában felmerülő érvek legtöbbször a szólásszabadság szigorítása és annak széles értelmezése mellett is felhozható,¹⁴ tehát ebben a kérdésben nincs általánosan jónak elfogadható megközelítés.¹⁵ A NetzDG pedig ebben a nagyon szűk térben próbál egyensúlyozni: korlátozni a véleménynyilvánítás szabadságát, de mindezt a „nagyobb jó”, azaz a gyűlöletkeltő kommunikáció visszaszorításának érdekében.

A NetzDG elvi kiindulópontjai és tartalmi-szabályozási keretei

2015 decemberében a német Igazságügyi Minisztérium Heiko Maas igazságügyi miniszter kezdeményezésére egy olyan munkacsoportot hozott létre, amelynek keretében a Facebook, a Twitter és a YouTube-ot birtokló Google, valamint civil szervezetek képviselői ajánlásokat fogalmaztak meg arra vonatkozóan, hogy miként lehetne visszaszorítani az interneten terjedő gyűlöletkeltő üzenetek terjedését úgy, hogy közben ne sérüljön a véleménynyilvánítás szabadsága.¹⁶ A technológiai vállalatok elkötelezték magukat, hogy felhasználóbarát eszközöket vezetnek be a problémás tartalmak könnyebb bejelentésére és az értesítést követő 24 órán belül eltávolítják a legtöbb illegális tartalmat.¹⁷

A kormány által az eredmények tesztelésére megbízott Jugendschutz.net azonban megállapította, hogy a közösségimédia-platformok önszabályozó elköteleződése korántsem lesz elég a gyűlöletbeszéd visszaszorítására: a szervezet egy 2016 áprilisában és májusában végrehajtott előtesztet követően két nyolchetes időszakban, 2016 júliusától augusztusáig és 2017 januárjától februárjáig vizsgálta azoknak a tartalmaknak a sorsát, amelyek megsértették a német büntető törvénykönyv (*Strafgesetzbuch*, StGB) 86a.¹⁸ és 130.¹⁹ cikkét. A Facebook, a YouTube és a Twitter esetében 200-200, ezek alapján a cikkelyek alapján problémás tartalmat jelentettek be, és azt találták, hogy a YouTube a jelzett tartalmak 90%-át, a Facebook 39%-át, a Twitter viszont csak 1%-át távolította el,²⁰ mindez pedig a jogalkotási megoldás felé való elmozduláshoz vezetett. A menekülteket célzó online gyűlöletbeszéd mellett

¹³ DEL VIGNA et al. 2017.

¹⁴ KOLTAY 2011: 111.

¹⁵ KOLTAY 2011: 124.

¹⁶ Bundesministerium der Justiz 2015.

¹⁷ ECHIKSON-KNOTT 2018: 2.

¹⁸ Strafgesetzbuch (StGB) 86a. §.

¹⁹ StGB 130. §.

²⁰ Jugendschutz.net 2017.

tehát olyan tényezők is cselekvésre ösztönözték a kormányt, mint a legnagyobb közösségimédia-platformokat üzemeltető technológiai cégekkel szembeni bizalmatlanság, az agresszív és potenciálisan káros online kommunikáció problémájának növekvő tudatossága.²¹

2017 tavaszán elkészült a NetzDG törvénytervezete, amelyet 2017 júniusában a kemény kritikák ellenére elfogadott a német parlament, egy 2017 októberétől kezdődő három hónapos átmeneti időszakot követően, 2018. január 1-jén lépett teljes hatályba.²² A törvény célja a közösségi oldalakon megjelenő olyan illegális tartalmak elleni küzdelem, mint a gyűlölet-bűncselekmények, alkalmazási köre pedig a közösségi média azon hálózataira terjed ki, amelyek a NetzDG meghatározása szerint azok a telemédia-szolgáltatók, amelyek haszonszerzési célból üzemeltetnek internetes platformokat, ahol a felhasználók bármely tartalmat megoszthatnak más felhasználókkal, vagy a tartalmat a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tehetik.²³

A törvény arra kötelezi az országban 2 milliónál több felhasználóval rendelkező platformokat,²⁴ hogy a „nyilvánvalóan jogellenes” tartalmakat 24 órán belül távolítsák el.²⁵ Ha bármilyen kétség merül fel az eltávolítási határozattal kapcsolatban, az eljárás akár hét napig is eltarthat.²⁶

E határidő lejárta után végleges döntést kell hozni a bejegyzés jogszerűségéről, és a jogsértő tartalmat el kell távolítani, azaz blokkolni vagy törölni kell. Ha ez nem történik meg, akkor a kiszabható bírság elérheti az 5 millió eurót.²⁷ A törvény kötelezettséget tartalmaz arra vonatkozóan is, hogy azoknak a platformoknak, amelyekhez naptári évenként több mint 100 panasz érkezik jogsértő tartalommal kapcsolatban, félévente jelentést kell közzétenniük a panaszokkal kapcsolatos tevékenységükről a vonatkozó félév végétől számított egy hónapon belül.²⁸ A tartalom akkor minősül jogellenesnek, ha a német büntető törvénykönyv (StGB) NetzDG-ben is felsorolt, összesen 22 rendelkezésének hatálya alá esik,²⁹ és így de facto végrehajtási kötelezettséget ír elő a nagy közösségimédia-platformok számára.³⁰ Fontos megjegyezni azt is, hogy a NetzDG-nek a platformokat az illegális tartalmak eltávolítására való kötelezése a Telemédiáról szóló törvény (*Telemediengesetz*, TMG) 10. §-a szerinti jogi kötelezettséget érvényesíti.³¹

²¹ HELDT 2019: 3.

²² GOLLATZ–RIEDL–POHLMANN 2018.

²³ Gesetz zur Verbesserung der Rechtsdurchsetzung in sozialen Netzwerken (Netzwerkdurchsetzungsgesetz, NetzDG) 1. § (1).

²⁴ NetzDG 1. § (2).

²⁵ NetzDG 3. § (2) 2.

²⁶ NetzDG 3. § (3).

²⁷ NetzDG 4. § (2).

²⁸ NetzDG 2. § (1).

²⁹ NetzDG 1. § (3).

³⁰ HELDT 2019: 3.

³¹ Telemediengesetz (TMG) 10. §.

A NetzDG elméleti és gyakorlati kritikái

A NetzDG törvény mindig is ellentmondásos és átpolitizált volt Németországban.³² Kritikák érték amiatt, hogy általa akár a szólásszabadság korlátozása is megvalósulhat az internetes platformokon.³³ Támadás érte továbbá a törvényt alkotmányellenessége miatt,³⁴ és a platformszabályozási törekvések egyik rossz példjaként is bemutatták, amivel kapcsolatban a szakirodalom főleg három kérdéskörre összpontosít: például a NetzDG nemzetközi emberi jogi normákkal való normatív konfliktusára,³⁵ a gyűlöletbeszéd már létező európai jogi szabályozással való feszültségére,³⁶ vagy éppen arra, hogy a törvény nem biztos, hogy eléri azokat a gyakorlati eredményeket, amelyekben a jogalkotó reménykedik,³⁷ vagy arra, hogy a büntetések magas összege miatt a platformok inkább a bejelentett és potenciálisan illegálisnak minősülő tartalmak túlzott eltávolítása mellett döntenek azért, hogy elkerüljék a pénzügyi szankciókat.³⁸

A törvény által megvalósuló, úgynevezett „privatizált jogérvényesítés”, vagy a magánéljárásokon keresztül érvényesített állami normaalkotás is problémaként merült fel.³⁹ Mivel maguk a platformok döntenek el egy-egy panasz kapcsán, hogy a kérdéses tartalom jogszerű vagy sem, nem pedig a jogérvényesítés demokratikus intézményei, ezért a független jogorvoslat intézménye sem merülhet fel akkor, ha valaki fel szeretne lépni az adott tartalom eltávolítása ellen.⁴⁰ A NetzDG tehát a közösségi platformokra hárítja át az általában az állam által gyakorolt cenzúra feladatát.⁴¹ Mindez azért probléma, mert a véleménynyilvánítás magánközvetítőkön keresztüli, gazdasági megfontolások alapján való korlátozása káros hatással van a véleményalkotás folyamatának egészére, ami jogelvekkel nem indokolható,⁴² és ez még abban az esetben is problémás lehet, ha a legtöbb európai joghatósághoz hasonlóan a német alaptörvény sem abszolút jogként kezeli a véleménynyilvánítás szabadságát, és elismeri, hogy vannak korlátai.

A NetzDG ellentmondásos abban az értelemben is, hogy csak a probléma tüneti kezelésére, azaz az illegális tartalmak eltávolítására kötelezi a platformokat. A gyűlöletbeszéd terjedését a közösségi média platformjainak sajátosságai, például az algoritmusok ajánlásai vagy a kapuőrök hiánya nagymértékben elősegítik, ugyanakkor a törvény arra vonatkozóan nem fogalmaz meg előírásokat, hogy a platformok a tartalmak eltávolításán túl hogyan válhatnak biztonságosabb környezetté. Ezért

³² GORWA 2021: 2.

³³ ZIPURSKY 2019: 1325–1374.

³⁴ GERSDORF 2017: 439–447.

³⁵ SCHULZ 2022.

³⁶ CLAUSSEN 2018: 110–136.

³⁷ HELDT 2019.

³⁸ HE 2020: 3746–3768.

³⁹ KOHL 2022: 33.

⁴⁰ TWOREK–LEBERSSEN 2019: 3.

⁴¹ KOHL 2022: 41.

⁴² CLAUSSEN 2018: 135.

a törvény által megalkotott narratívában felmerülhet az is, hogy indokolt lehet megkövetelni a platformoktól azt, hogy eleve olyan környezetet alakítsanak ki, amely a felhasználókat aktívan eltántorítja a gyűlöletbeszédnek minősülő tartalmak megosztásától, ahelyett, hogy a platformok törölnék utólag azokat.⁴³

A törvény kritikusi kezdetben rámutattak arra is, hogy a gyűlöletbeszéd kategóriáját a NetzDG eléggé tágan értelmezi, a német büntető törvénykönyv alapján értelmezett gyűlöletbeszéd-kategóriák némelyikének az Article 19 nevű, a véleménynyilvánítás szabadságával foglalkozó szervezet szerint eleve nem is kellene büntethetőnek lennie, sőt inkább a német büntető törvénykönyv felülvizsgálata lenne indokolt, hogy kikerüljenek belőle azok a büntetőjogi kategóriák, amelyek nem egyeztethetők össze a véleménynyilvánítás szabadságára vonatkozó nemzetközi emberi jogi jogszabályokkal.⁴⁴ Ráadásul felmerültek aggodalmak a törvény német demokráciára gyakorolt hatásaival kapcsolatban is: például hogy bizonyos tartalmak törlése a kormánnyal szemben ellenséges érzelmeket generálhatnak a társadalomban, vagy éppen a Streisand-hatásnak is nevezett jelenség valósul meg ezekben az esetekben, és a törlés pont az ellenkező hatást válthatja ki, azaz az így reflektorfénybe került tartalmak még nagyobb nyilvánosságot kaphatnak.⁴⁵

A véleménynyilvánítás szabályozásának „új iskolája”

A 2017-es NetzDG törvény a véleménynyilvánítás szabályozása „új iskolájának” kiváló példája. A nyilvános diskurzusok, a véleménynyilvánítás (*speech*) szabályozásának, illetve adott esetben cenzúrájának „rég” és „új” iskolájának elkülönítésére utaló kifejezések Jack Balkin nevéhez kötődnek.⁴⁶ Ez az elkülönítés szorosan összefügg a digitális átalakulással: míg a 20. század „rég” iskolájában a kapuőr szerepét egyrészt a médiavállalatok munkatársai töltötték be, akik eldöntötték, hogy milyen tartalmak kapnak nyilvánosságot, valamint az állam, amely monopóliumot gyakorolva a műsorszórási technológiák felett, vagy engedélyezési rendszerekkel korlátozva, hogy ki használhatja ezeket a technológiákat,⁴⁷ szintén nagyban képes (volt) alakítani a nyilvánosságban megjelenő tartalmakat. Ellenben az „új iskola”, mint például a NetzDG is, azáltal korlátozza a nyilvánosságban megjelenő „beszédet”, azaz a tartalmakat, hogy a közvetítőket kényszeríti a felhasználók által megosztott tartalmak moderálására, nem pedig közvetlenül a felhasználókat cenzúrázza.⁴⁸

A NetzDG már ebben az új, 21. századi rendszerben született meg, és az egyik első olyan intézkedés, amely kifejezetten a közösségi médiában megjelenő gyűlöletbeszéd szabályozását kíséri meg, megkövetelve a nagy platformoktól azt, hogy

⁴³ GRIFFIN 2022.

⁴⁴ Article19 2017.

⁴⁵ TWOREK–LEERSSEN 2019: 3.

⁴⁶ BALKIN 2014: 2296–2342.

⁴⁷ BALKIN 2014: 2308.

⁴⁸ GRIFFIN 2022.

gyorsan és hatékonyan lépjenek fel a jogellenes tartalmak eltávolítása érdekében, ugyanakkor a véleménynyilvánítás szabályozásának ezt az „új iskoláját” egyre több állam használja szabályozási stratégiaként a közösségi platformokon megjelenő gyűlöletbeszéd leküzdésére.⁴⁹

A véleménynyilvánítás szabályozásának hatása a gyűlöletbeszédre

A NetzDG gyors megalkotása és gyakorlati alkalmazása nemcsak egy Németországban létező jelenségre, az online gyűlöletbeszéd mértékének növekedésére volt válasz. A szólásszabadság korlátozásához kapcsolódó megközelítések egyik kiindulópontja, hogy vajon a kommunikatív aktusok ártó képessége milyen mértékű lehet, és hogy milyen esetben kell a jog eszközeivel beavatkozni.⁵⁰ Empirikus kutatások eredményei azt mutatják, hogy a közösségi médiában megjelenő tartalmak és narratívák nemcsak a való életben megjelenő olyan eseményekre vannak hatással, mint a gyűlölet-bűncselekmények elkövetése vagy az idegenellenesség attitűdjének erősödése,⁵¹ de az online közösségi platformokon megjelenő álhírek és megtévesztő üzenetek a jólétre és a mentális egészségre,⁵² vagy a politikai vélemények és a szavazási hajlandóság alakulására is hatással vannak.⁵³

Újabb kutatások már konkrétan a NetzDG hatását is vizsgálták empirikus eszközökkel arra vonatkozóan, hogy a közösségi médiában megjelenő gyűlöletkeltő tartalmak mértékét hogyan befolyásolta a szabályozás. Andres és Slivko a német Twitteren megjelenő posztokat vizsgálva bizonyítékot találnak arra, hogy a törvény a gyűlöletbeszéd intenzitásának és mennyiségének jelentős és erőteljes csökkenését hozta a migrációval kapcsolatos tweetekben, és rámutatnak arra is, hogy az egyéb témákkal foglalkozó tweeteket, valamint a felhasználók tweetelési stílusát nem befolyásolta a szabályozás, tehát a káros online tartalmak elleni küzdelemre vonatkozó jogszabályok még akkor is befolyásolhatják például a gyűlöletbeszéd mértékének jelenlétét, ha az adott platform saját szabályozási mechanizmusokat is használ.⁵⁴ A NetzDG gyakorlati hatásait vizsgálva Jiménez Durán és szerzőtársai is úgy találják, hogy a törvény által előírt tartalomtörlési eljárások, azaz a moderálás valóban elérheti célját, és nemcsak az online térben csökkentheti a gyűlöletkeltő tartalmak mértékét, de a való életben is mérsékelheti a kisebbségekkel szemben elkövetett gyűlölet-bűncselekmények számát.⁵⁵

⁴⁹ GRIFFIN 2022.

⁵⁰ TÖRÖK 2019: 254.

⁵¹ MÜLLER-SCHWARZ 2021: 2131–2167; BURSZTYN et al. 2019.

⁵² BRAGHIERI-LEVY-MAKARIN 2022: 3660–3693; ALLCOTT et al. 2020: 629–676.

⁵³ ALLCOTT-GENTZKOW 2017: 211–236.

⁵⁴ ANDRES-SLIVKO 2021.

⁵⁵ JIMÉNEZ DURÁN – MÜLLER – SCHWARTZ 2023.

Internetrendőrség?

Hatálybalépése óta a NetzDG-t több alkalommal is módosította a Németországi Szövetségi Köztársaság parlamentjének alsóháza (*Bundestag*), ugyanakkor a jelen téma szempontjából legfontosabb változtatás 2021-ben történt, amely a platformok jelentési kötelezettségével, illetve ennek előírásaival egészítette ki a törvényt. A módosítás előírja a platformoknak, hogy ha illegális tartalmat észlelnek saját felületükön, akkor a közösségi hálózat szolgáltatójának kötelessége a tartalmat továbbítani a BKA-nak mint központi hivatalnak a bűncselekményekkel kapcsolatos eljárás lehetővé tétele érdekében,⁵⁶ ráadásul a szolgáltatónak az illegális tartalmat közlő felhasználó felhasználónevét, illetve, ha az rendelkezésre áll, IP-címét is a hatóságok rendelkezésére kell bocsátania.⁵⁷

A törvény által előírt jelentési kötelezettség csak a törvény 2021. áprilisi hatálybalépése után majdnem egy évvel később, 2022. február elsején lépett életbe, de erre a dátumra készülve a BKA – mivel előzetesen a közösségi platformok részéről évi körülbelül 250 jelentéssel és ezekből körülbelül 150 ezer büntetőeljárás prognosztizált – létrehozott egy külön szervezeti egységet, a bűnügyi tartalmakra szakosodott „Központi Jelentéstevő Irodát” (Zentrale Meldestelle für strafbare Inhalte im Internet, ZMI).⁵⁸

A nagy platformok kifogásolták ezt az új szabályozást, és a Google és a Facebook-tulajdonos Meta a kölni közigazgatási bíróságon támadta meg az előírást, a bíróság pedig végül a szolgáltatók javára döntött, és kimondta,⁵⁹ hogy a jogalkotó megsértette az uniós szabályozást a NetzDG 3a. § bevezetésekor, amely a felhasználói adatok BKA-nak való továbbításának kötelezettségét írja elő, mivel az Európai Unióban az elektronikus szolgáltatók számára a cég székhelye szerinti ország joga az irányadó.⁶⁰ A Google és a Meta esetében ez nem Németország, hanem Írország lenne, azaz a Google-nak és a Metának csak azokat a törvényeket és rendelkezéseket kell betartania, amelyek a lakóhelyük szerinti országban, Írországban léteznek, ám a német törvényeknek nem kell megfelelniük.

A rendőrség tudomásul vette a döntést, ugyanakkor nem adták fel a harcot: ahelyett, hogy közvetlenül a platformokról kapnának információkat, a BKA a szövetségi államok decentralizált jelentési struktúráinak fokozatos központi egyesítéséről döntött, hogy az országban már létező, bevált decentralizált jelentési struktúrák az internetes gyűlölet és gyűlöletbeszéd leküzdésére fokozatosan, központilag egyesülnek a BKA-nál. A ZMI 2022. májusa óta ezért olyan szervezetekkel és hatóságokkal működik együtt, mint például a Frankfurt am Main-i Ügyészség Internet- és Számítógépes Bűnözés Elleni Központi Hivatala (ZIT Hessen), a hesseni

⁵⁶ NetzDG 3a. § (2).

⁵⁷ NetzDG 3a. § (4).

⁵⁸ REUTER 2022.

⁵⁹ HOLZNAGEL 2022: 245–250.

⁶⁰ 2000/31/EK irányelv 3. cikk.

„CyberCompetenceCenter” jelentési platformja (Hessen3C), vagy a hesseni Belügyminisztérium és a Sportügyekért Felelős Minisztérium, az észak-rajna-vesztfáliai médiahatóság vagy a „REspect!” ifjúsági alapítvány regisztrációs irodája a Baden-Württembergi Demokrácia Központban. Az ő bejelentéseiket a Szövetségi Bünyügyi Hivatal vizsgálja felül, és ha megvalósul a bűncselekmény törvényi tényállása, akkor azt megküldik a szövetségi államok helyileg illetékes bűnüldöző hatóságainak.⁶¹

Megválaszolható kérdések és módszertan

A NetzDG elvi kiindulópontjainak és tartalmi-szabályozási kereteinek, valamint a véleménynyilvánítás szabadsága szempontjából általa felvetett aggályok bemutatása után jelen tanulmány az alábbi kérdésekre kísérlet meg válaszolni:

- a NetzDG a gyakorlatban valóban visszaszorítja-e az online gyűlöletbeszédet;
- ebben milyen szerepe lehet a törvény által lehetővé váló hatósági fellépésnek;
- a BKA valóban egyfajta internetrendőrségként kezdett-e el működni ebben a tekintetben, a NetzDG által adott felhatalmazás okán?

Az első kérdés megválaszolásához a tanulmány bemutatja, hogy a NetzDG által a platformok részére előírt jelentéstételi kötelezettség alapján hogyan alakult a felhasználói panaszok száma és a tartalmak törlési aránya – ehhez Wagner és szerzőtársai a NetzDG átláthatósági rendelkezéseinek a Facebook és a Twitter általi végrehajtását vizsgáló tanulmányának módszertanát vettem alapul –,⁶² valamint az eltávolított elemek a panaszok oka szerint az egyetlen, ilyen adatot közlő közösségi oldal, a YouTube esetében. Itt annak a vizsgálata a cél, hogy vajon megvalósul-e a gyakorlatban az, ami a törvény eredeti célja volt, hogy visszaszoruljon a gyűlöletbeszéd az online platformokon azáltal, hogy a felhasználók jelenteni tudják a jogellenes tartalmakat a szolgáltatók számára, akik pedig kötelesek eltávolítani ezeket a tartalmakat. A tanulmányban három közösségi platform, a Facebook,⁶³ a Twitter⁶⁴ és a YouTube-ot⁶⁵ tulajdonló Google átláthatósági jelentéseit tekintjük át meghatározott szempontok alapján 2018 és 2022 között.

A második kérdés megválaszolásához emellett a tanulmány figyelembe veszi egyrészt a BKA által 2016 óta megtartott, az internetes gyűlölet-bűncselekmények elleni fellépést célzó akciónapok és az ezeken az akciónapokon foganatosított rendőri intézkedések számának alakulását – ehhez a BKA által az egyes akciónapokat követően közzétett statisztikákat veszi alapul –, másrészt pedig vizsgálja a hatósági fellépés indokoltságát, ennek vonatkozásában pedig a német rendőrség iránt a német

⁶¹ PÖNITZ 2022.

⁶² WAGNER et al. 2020: 261–271.

⁶³ Lásd: www.facebook.com/help/285230728652028

⁶⁴ Lásd: <https://transparency.twitter.com/en/reports/countries/de.html>

⁶⁵ Lásd: https://transparencyreport.google.com/netzdg/youtube?items_by_submitter=period:2018H1&lu=items_by_submitter

társadalomban megfigyelhető bizalmi szint alakulását a vizsgálat által lefedett időszakban. A cél itt annak a vizsgálata, hogy a NetzDG 2018-as hatálybalépésével egy időben vajon miképpen alakul a rendőri intézkedések száma is a BKA akciónapjai során, másrészt pedig, hogy a német lakosság rendőrségbe vetett bizalma hogyan alakult ebben az időszakban, azaz feltételezhetően befolyásolták-e ezt a bizalmi szintet a gyűlölet-bűncselekményekkel szembeni akciónapok, vagy a NetzDG törvény által a BKA-nak adott felhatalmazás, azaz indokoltnak tekintheti-e a német lakosság a hatósági fellépést.

A harmadik kérdésre a fenti kutatási adatok, valamint a NetzDG gyakorlati implementációjából levont következtetések alapján kísérlet meg válaszolni a tanulmány.

Eredmények: a NetzDG működése a gyakorlatban – Panaszok számának és a tartalmak törlési arányának alakulása

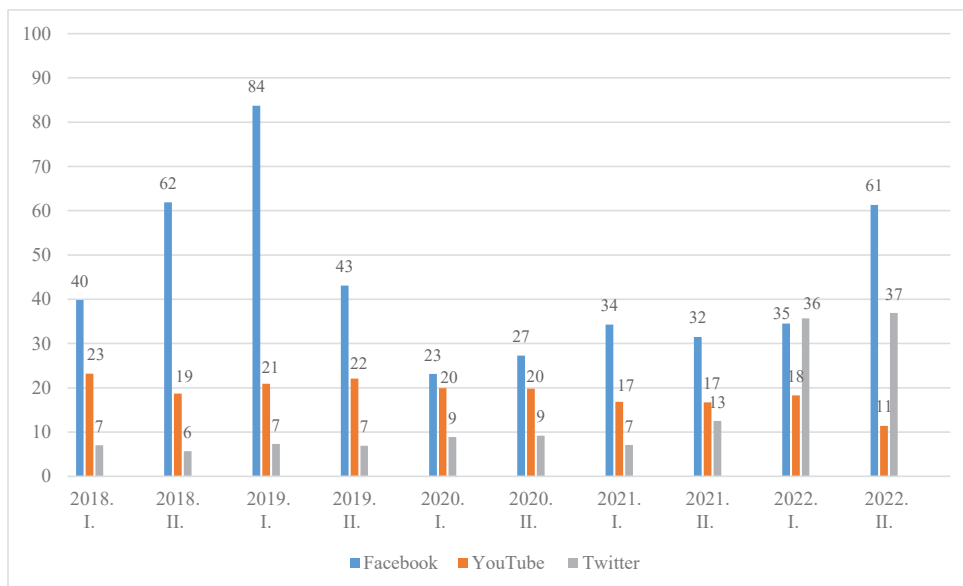
Az akár szervezetek, akár (egyéni) felhasználók általi, az említett három közösségi médiumhoz kapcsolódóan benyújtott panaszok számának alakulásához az e médiumok által félévente kiadott átláthatósági jelentések alapján meghatároztam a panaszok, valamint az egyes platformok által a benyújtott panaszok alapján eltávolított tartalmak számát (1. melléklet).

A panaszok abszolút értéke az egyes médiumokhoz kapcsolódóan félrevezető lehet: annak ellenére, hogy a vizsgált három platform közül a Facebook esetében látható arányait tekintve a legalacsonyabb számú panasz a vizsgált időszakban (2018 és 2022 között), nem ennek a platformnak van a legalacsonyabb számú felhasználója, hanem a Twitternek, amely esetében a panaszok száma már a vizsgált időszak kezdetén is a második legmagasabb volt, majd az utolsó két félévben mind a szervezetek, mind az egyedi felhasználók általi panaszok tekintetében a legmagasabbá vált.⁶⁶

Ugyanakkor mindhárom vizsgált platformon a panaszok számának növekedését láthatjuk mind a szervezetek, mind pedig az egyének által a közösségimédia-szolgáltatók felé jelzett tartalmak esetében.⁶⁷ Ez adódhat egyrészt abból, hogy valóban több jogellenes tartalom jelenik meg ezeken, ugyanakkor magyarázható az online platformokon megjelenő jogellenes tartalmak (és a gyűlöletbeszéd) veszélyeinek tudatosodásával is a társadalomban, ami a NetzDG és a hatósági fellépés együttes következménye is lehet.

⁶⁶ Lásd: <https://datareportal.com/digital-in-germany>

⁶⁷ Az 1. sz. mellékletben látható adatsorban a 2020-as év I. félévében a felhasználók által tett panaszok kapcsán törölt tartalmak száma magasabb, mint a panaszok száma (a két cella színnel kiemelve). Ennek az az oka, hogy a jogellenes tartalmak bejelentésére szolgáló űrlap lehetővé teszi azt, hogy a kifogásolt tartalmak esetében a német büntető törvénykönyv egy vagy több rendelkezésének megsértését is bejelentsék a felhasználók.

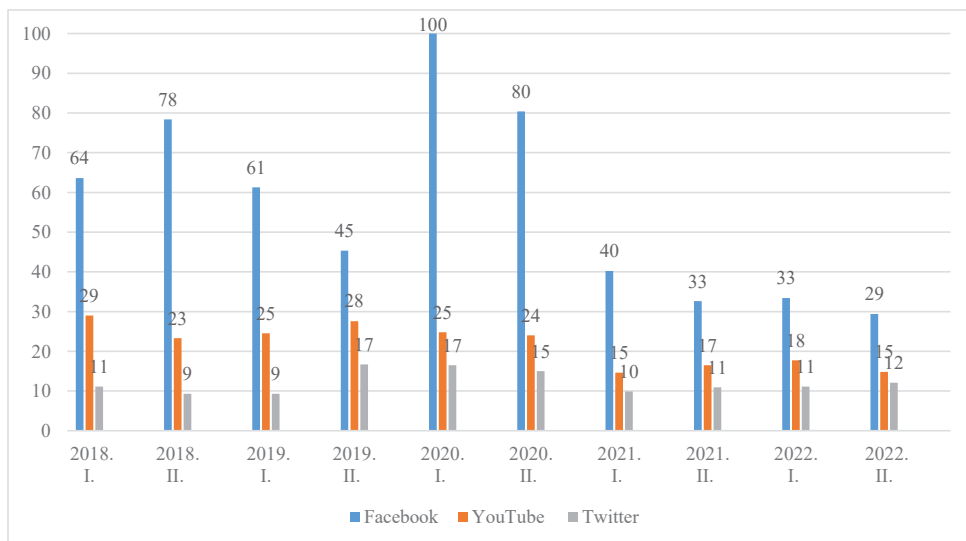
1. ábra: Szervezetek által jelentett tartalmak törlési aránya (%) 2018 és 2022 között a Facebook, a YouTube és a Twitter platformok esetében

Forrás: a szerző szerkesztése a közösségimédia-hálózatok fentiekben hivatkozott átláthatósági jelentései alapján

A szervezetek és a felhasználók által a platformok felé jelentett jogellenes (vagy annak gondolt) tartalmak törlési arányát áttekintve a vizsgált időszakban (1. és 2. ábra) azt láthatjuk, hogy a Facebook esetében a legmagasabb ez az arány, a Twitter esetében pedig a legalacsonyabb. Mivel a közösségimédia-szolgáltatókat a NetzDG a német büntető törvénykönyv rendelkezései alapján jogellenes tartalmak eltávolítására kötelezi, ezért erre az eltérésre nem lehet magyarázat az, hogy bizonyos szolgáltatók nagyobb arányban értenek egyet a felhasználók panaszaival és így nagyobb mértékben törölnek tartalmakat. Az eltérés az adott platformok sajátosságaiból adódhat: a legalacsonyabb törlési aránnyal rendelkező Twitter 280 karakterben korlátozott posztjai közül valószínűleg sokkal kevesebb bizonyul valóban jogellenesnek, mint a másik két platform esetében.

A szervezetek által jelentett tartalmak törlési aránya a 2019-es év második felétől alacsonyabb számot mutat, kivéve a 2022-es év második felének kiugrását a Facebook esetében (1. ábra).

A felhasználók által jelentett tartalmak törlési arányában pedig egy évvel későbbtől kezdődően látható hasonló, csökkenő változási tendencia (2. ábra).

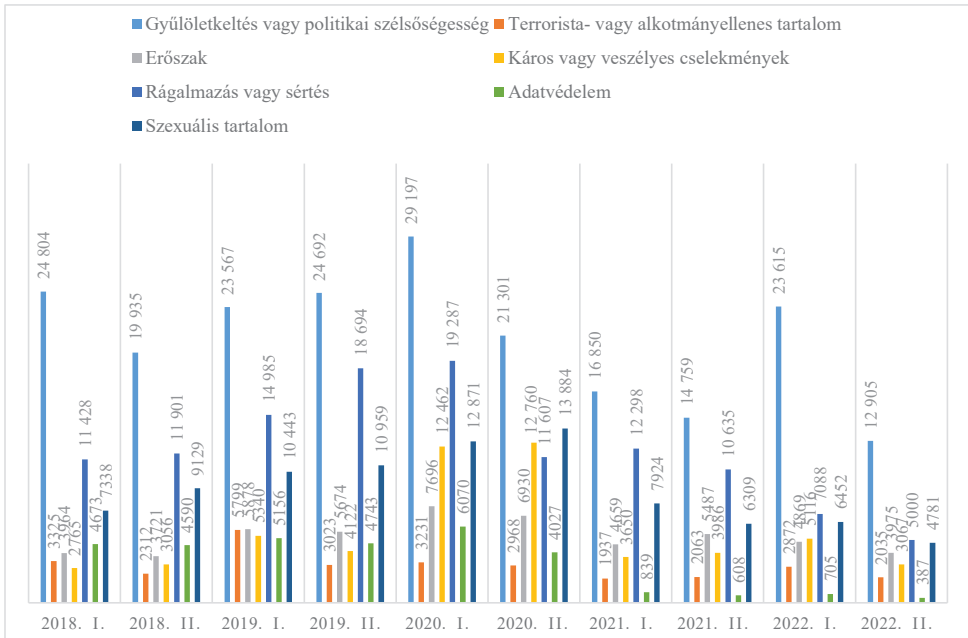
2. ábra: Felhasználók által jelentett tartalmak törlési aránya (%) 2018 és 2022 között a Facebook, a YouTube és a Twitter platformok esetében

Forrás: a szerző szerkesztése a közösségimédia-hálózatok fentiekben hivatkozott átláthatósági jelentései alapján

Eltávolított elemek a panaszok oka szerint – YouTube

A legtöbb felhasználóval rendelkező YouTube részletes statisztikát közöl átláthatósági jelentéseiben arról is, hogy a panaszok oka szerint milyen mértékben érkeztek bejelentések, és hogy a panaszok oka szerinti bontásban mekkora volt az eltávolított tartalmaknak a száma félévről félévre. Összesen hét kategóriában foglalja össze a NetzDG-ben jogellenes tartalomként a német büntető törvénykönyv vonatkozó cikkei alapján megjelenő jogellenes tartalmakat (ennek részletes bemutatását lásd a 2. mellékletben).

Ahogy az alábbiakban (3. ábra) is látható, néhány kategóriában magasabb a jogellenesként jelentett panaszok törlési aránya, azaz ezekben a kategóriákban (a bejelentett panaszok össz-számától, vagy a bejelentett panaszok száma és a végül eltávolított tartalmak arányától függetlenül) több tartalmat távolított el a YouTube-ot birtokló Google, tehát ezekben a kategóriákban nagyobb volt a probléma a platformon a jogellenesnek minősülő tartalmak mértékét illetően.

3. ábra: A YouTube által 2018 és 2022 között eltávolított tartalmak a panaszok oka szerint
 Forrás: a szerző szerkesztése a YouTube fentiekben hivatkozott átláthatósági jelentéseit tartalmazó weboldal adatai alapján

A két kategória, amely a legproblémásabbnak tekinthető, azaz a vizsgált időszakban kiugró értékeket mutat, a „gyűlöletkeltés vagy politikai szélsőségség” és a „rágalmazás vagy sértés” kategóriák. Ezek azok a csoportok, amelyekben a német büntető törvénykönyv által megnevezett kategóriákban a gyűlöletkeltés, gyűlöletbeszéd egyértelműen megjelenik.

A 2020-as év első félévétől kezdődően azonban alapvetően csökkenés látható az összes, de az ezekben a kategóriákban törölt tartalmak esetében különösen: csupán a „gyűlöletkeltés vagy politikai szélsőségség” kategória esetében figyelhető meg egy kiugrás a 2022-es év első félévében, de a következő évben ez a kategória is a vizsgált időszak egyik legalacsonyabb értékét mutatja.

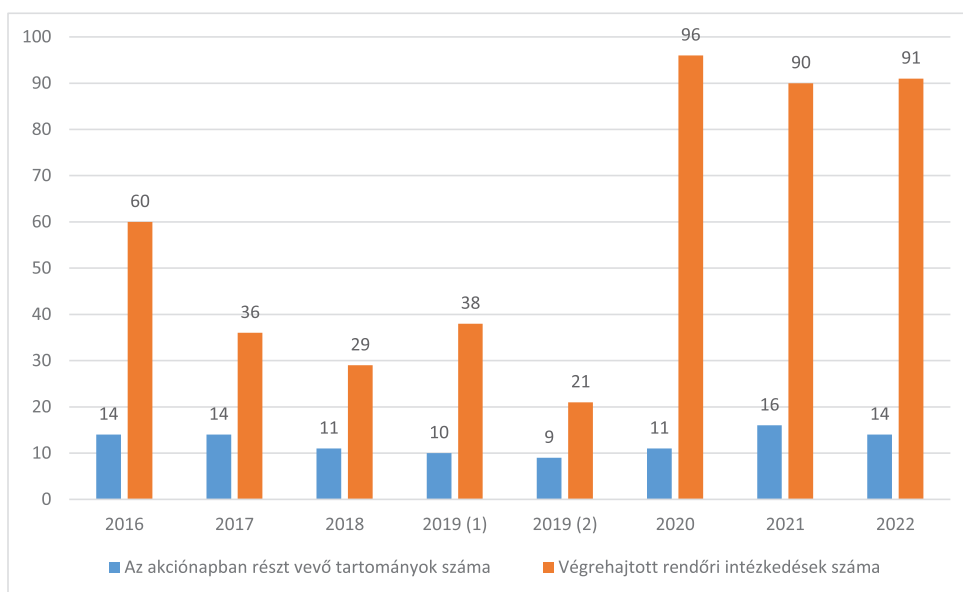
Akciónapok

A BKA 2016 óta tart országos akciónapokat, amelyek során az internetes gyűlöletbűncselekmények ellen lépnek fel együttesen a szövetségi és tartományi biztonsági hatóságok. Fontos célja ezeknek az akciónapoknak az is,⁶⁸ hogy felhívja

⁶⁸ Bundesministerium des Innern 2016.

az állampolgárok figyelmét azon internetes tartalmaknak a hatóságok vagy a szolgáltatók felé való jelzésére, amelyek jogellenesek lehetnek; mivel ahhoz, hogy az online gyűlöletbeszéd csökkenjen, az állami és a civil szektor, azaz a hatóságok és az internetes szolgáltatók és az állampolgárok együttműködésére van szükség.

Eddig összesen 8 ilyen akciónapot szervezett a BKA: 2016 júliusában,⁶⁹ 2017 júniusában,⁷⁰ 2018 júniusában,⁷¹ 2019 júniusában⁷² és novemberében,⁷³ 2020 novemberében,⁷⁴ 2021 decemberében⁷⁵ és 2022 novemberében.⁷⁶ A BKA 2016-tól kezdődően saját hatáskörben lefolytatott, az online gyűlölet-bűncselekmények elkövetőivel szembeni akciónapok során foganatosított rendőri intézkedések száma (4. ábra) a 2016-os évhez képest a 2017-es évben csökkent, viszont 2018-tól kezdődően emelkedő tendenciát láthatunk az egy-egy akciónap során lefolytatott akciók számában, ha a 2019-es év akciónapjain külön számolt eseteket összeadjuk.

4. ábra: A BKA által 2016 és 2022 között tartott, az online gyűlölet-bűncselekmények elkövetőivel szembeni akciónapokban részt vevő szövetségi tartományok száma, valamint a végrehajtott rendőri intézkedések száma

Forrás: a szerző szerkesztése a BKA fentiekben hivatkozott közleményeiben szereplő adatok alapján

⁶⁹ Bundesministerium des Innern 2016.

⁷⁰ Bundeskriminalamt 2017.

⁷¹ Bundeskriminalamt 2018.

⁷² Bundeskriminalamt 2019a.

⁷³ Bundeskriminalamt 2019b.

⁷⁴ Bundeskriminalamt 2020.

⁷⁵ Bundeskriminalamt 2021.

⁷⁶ Bundeskriminalamt 2022.

Noha a BKA akciónapjai ebben a tekintetben nincsenek összefüggésben a NetzDG általi szabályozási kerettel, és számos tényező befolyásolhatja azt, hogy egy adott akciónapon mennyi online gyűlöletbűncselekmény-elkövetővel szemben intézkednek a hatóságok, mégis látható lehet az, hogy a NetzDG 2018-as hatálybalépésével egy időben kezdett tendenciaszerűen növekedni a rendőri intézkedések száma is ezen akciónapok során.

A hatósági fellépés indokoltsága

Felmerülhet a kérdés, hogy a NetzDG által foganatosított változtatások, konkrétan az illegális tartalmakat posztoló személyek adatainak a BKA részére való továbbítási kötelezettsége, illetve a BKA saját hatáskörben – ugyanakkor az európai gyakorlattal megegyezően és annak céljaival egyetemben – végrehajtott akciónapjai nem eltúlzott mértékű intézkedések-e, hogy az esetleges következményektől tartva nem gyakorolnak-e öncenzúrát az online platformokon a felhasználók, azaz inkább nem osztják meg véleményüket vagy álláspontjukat másokkal.⁷⁷

A német rendőrség mára már messze került a háború utáni, erőszak-monopóliummal rendelkező, az állami hatalmat erősen katonai jelleggel képviselő szervezettől, és egy demokráciaorientált, modern szolgáltató szervezetté fejlődött.⁷⁸ Ez azért lényeges, mert a szakirodalom kiemeli: ahhoz, hogy a rendőrség eredményesen tudjon fellépni a bűnözés ellen, szükséges elnyernie a lakosság bizalmát.⁷⁹ Kérdés, hogy milyen a német rendőrségbe vetett bizalom a lakosság részéről?

Az Eurobarometer intézményi bizalmat vizsgáló kérdésének adatai a rendőrségbe vetett bizalom vonatkozásában 2016 tavasza – az első akciónapot és a NetzDG törvényt megelőzően felvett felmérés – és 2022/23 tele – azaz a legfrissebb elérhető adatok – közötti bizalmi szint alakulása (5. ábra) azt mutatja, hogy egy alapvetően magas átlagos bizalmi szint jellemzi Németországot a vizsgált időszakban, és ez nem változott számottevően ebben a hét évben.⁸⁰

A kutatási adatok alapján azt feltételezhetjük, hogy a lakosság rendőrségbe vetett bizalmát alapvetően nem befolyásolták sem a gyűlölet-bűncselekményekkel szembeni akciónapok, sem a NetzDG törvény által a BKA-nak adott felhatalmazás.

A szakirodalom rámutat arra, hogy a nyomozó hatóságoknak egymást segítve kell felhasználniuk az analóg és a digitális forrásból származó információkat a bűncselekmények nyomozása során, valamint arra is készen kell állniuk, hogy digitális forrásokból is összegyűjtsenek minden olyan információt a törvényes keretek között, amely a rendészeti szervek alkotmányos céljainak elérését segíti.⁸¹ A rendőrségi

⁷⁷ HORTON 2011: 91–106.

⁷⁸ JASCHKE–NEIDHARDT 2004: 14.

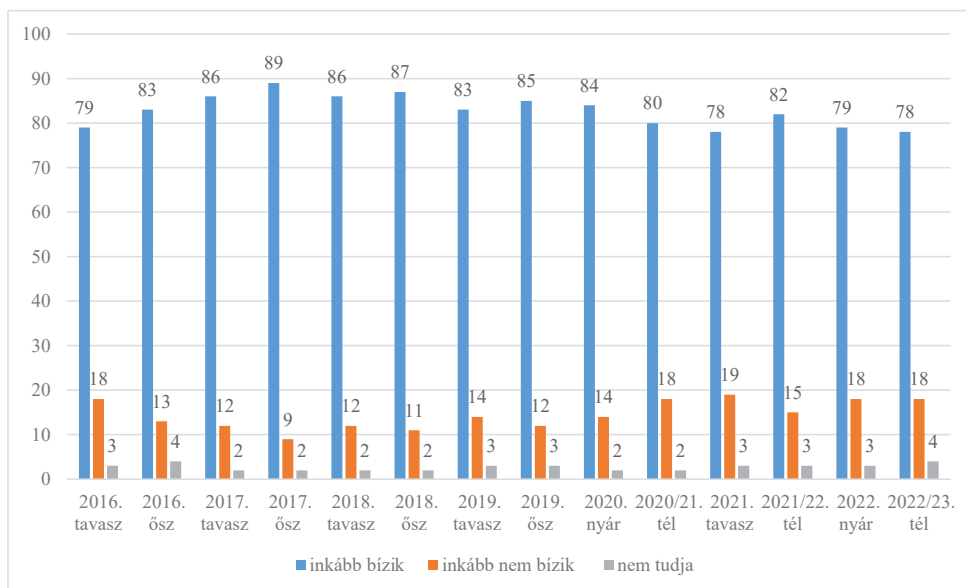
⁷⁹ URICSKA 2020: 153.

⁸⁰ Lásd: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/browse/all/series/4961>

⁸¹ SIMON 2018: 404.

fellépés indokoltságát mutatja az is, hogy a közösségi média kedvezőtlenül befolyásolja a bűncselekmények számának alakulását:⁸² ezek a platformok táptalajt jelentenek azon bűncselekmények számára, amelyeket akár az online, akár az offline térben követnek el.⁸³ A BKA fellépése az online gyűlölet-bűncselekmények ellen mindezek alapján jogosnak tekinthető, mert a NetzDG által adott törvényes keretek között, digitális forrásokból származó információk alapján lép fel a gyűlöletbeszéd ellen. A BKA határozott fellépését indokolja az is, hogy a cél a gyűlölet-bűncselekmények visszaszorítása egy olyan terepen, a közösségi médiában, ahol egyébiránt a felhasználók könnyen tehetnek közzé gyűlöletbeszédnek minősülő tartalmakat, és azok rendkívül gyorsan juthatnak el tömegekhez, így különösen fontos, hogy ennek a lehető leghamarabb és a lehető leghatékonyabban gátat szabjanak.

5. ábra: A rendőrségbe vetett bizalom alakulása Németországban (százalék) 2016 tavasza és 2022/2023 tele között

Forrás: a szerző szerkesztése az Eurobarometer felmérései alapján

Ahhoz, hogy a bűnüldöző szervek hatékonyan legyenek képesek fellépni a kibertér általi kihívásokkal, szükséges együttműködésük más államok rendészeti szervei mellett piaci szereplőkkel és civil szervezetekkel is, továbbá kapacitásfejlesztéssel – például a titkosszolgálatok és a rendészeti szervek elemző-értékelő egységeinél – és innovatív eljárások alkalmazásával is számolniuk kell,⁸⁴ és a gyakorlatban is az látható, hogy egyre több ország rendőrsége nyit magáncégek és piaci szereplők felé

⁸² SPITZER 2019: 794–802.

⁸³ GYARAKI 2021: 67.

⁸⁴ SIMON 2017: 101.

innovatív megoldások implementálása kapcsán.⁸⁵ Mivel a BKA – ahogyan azt a fentiekben is említettük – nemcsak létrehozta a ZMI-t, amely a NetzDG által a platformok számára előírt jelentéstételi kötelezettség okán beérkező nagyszámú bejelentésre készült fel, ez az új egység szorosan együttműködik számos más hatósággal, például az észak-rajna-vesztfáliai médiahatósággal és civil szervezetekkel is (például a ZIT Hessen, a Hessen3C vagy a REspect!), ezért alátámasztható a BKA döntése a gyűlöletbeszéd leküzdéséért folyó harcban a szövetségi államok decentralizált jelentési struktúráinak fokozatos központi egyesítéséről is.

Konklúzió

A tanulmány három kérdést tett fel – a NetzDG a gyakorlatban valóban visszaszorítja-e az online gyűlöletbeszédet, ebben milyen szerepe lehet a törvény által lehetővé váló hatósági fellépésnek, illetve a BKA valóban egyfajta internetrendőrségként kezdett-e el működni ebben a tekintetben a NetzDG által adott felhatalmazás okán –, amelyek megválaszolása a kutatási adatok, valamint az azokból levont következtetések alapján lehetségessé vált.

Az első két kérdésre együttesen adható válasz. A kutatási adatok alapján az látható, hogy mind a NetzDG-nek, mind pedig a hatósági fellépésnek az online gyűlöletbeszédet visszaszorító hatása van, amelyet az alábbi következtetésekkel lehet igazolni:

- A 2019-es évtől kezdődően, amikor a BKA által évente megtartott akciónapok már nagyobb hatékonysággal működtek (azaz az egyes akciónapokon fogantatott rendőri intézkedések száma nőni kezdett), a közösségi hálózatok felé jelentett problémás tartalmak törlési arányában is csökkenés figyelhető meg (a szervezetek által jelentett tartalmak esetében 2019-től, a felhasználók által jelentett tartalmak esetében pedig 2020-tól) annak ellenére, hogy a problémásként jelentett tartalmak száma abszolút értékben növekedett. Ez utalhat arra, hogy egyre nagyobb figyelem irányul a közösségi médiumok jogellenes tartalmaira, de ezek már kisebb arányban bizonyulnak valóban problémásnak; ahogyan utalhat arra is, hogy az offline és online környezet kezd összhangba kerülni egymással. Feltételezhető, hogy az online gyűlölettel szembeni hatósági fellépés hatással lehet a felhasználók szemléletére, mind abban, hogy jobban odafigyeljenek az online diskurzusokra és bennük a gyűlöletbeszédre, mind pedig abban, hogy a gyűlöletkeltő tartalmakat posztolni kívánó felhasználók számára a hatósági fellépésnek elrettentő ereje van.
- Ez összefüggésben lehet azzal, hogy a német jogalkotó a NetzDG 2021-es módosításával – amely előírta a platformoknak, hogy az illegális tartalmakat kötelező a BKA-nak továbbítaniuk – és a ZMI megalkotásával kifejezte:

⁸⁵ CHRISTIÁN 2014: 27–28.

a korábbiaknál még nagyobb hangsúlyt kíván fektetni az online gyűlölet-bűncselekmények elleni fellépésre. Ez a tény, a hatósági jogkörök kiszélesedése is tudatosíthatja a felhasználókban azt, hogy az online térben elkövetett gyűlöletbeszéd következményekkel jár. Annak ellenére, hogy a NetzDG e módosítása ebben a formában (még) nem valósult meg, ez nem csökkentette a hatósági fellépés hatékonyságát, ami szintén szemléletformáló hatással lehet az online diskurzusokra a gyűlöletbeszéd visszaszorulása szempontjából.

- A YouTube által készített, az eltávolított tartalmak a panaszok oka szerinti összesítésben is szinte zavartalan csökkenés figyelhető meg 2020 után a problémás és eltávolított tartalmak számát illetően.

A harmadik kérdésre pedig a következő megállapítások adnak választ:

- A vizsgált adatok alapján az látható, hogy a rendőrségbe vetett bizalom Németországban nem csökkent érdemben, azaz társadalmi elégedetlenséget és a rendőrségbe vetett bizalom csökkenését szignifikáns mértékben valószínűleg nem eredményezte sem a NetzDG által a platformok BKA-nak való jelentéstételi kötelezettségének előírása, sem a BKA saját akciónapjai.
- Nem valósult meg tehát a BKA internetrendőrségként való működése, de a hatósági fellépés – és annak szélesebbé vált jogalapja – feltételezhetően hatást gyakorol az online gyűlöletbeszéd csökkenésére: azzal mindenesetre biztosan, hogy ráirányítja a figyelmet a problémára.

Az online diskurzusok szabályozásának elvi alapjai és gyakorlati megvalósítása körülünk egyik legfontosabb kérdése. A német NetzDG biztató gyakorlati kísérlet arra, miképpen lehet a jog által alapot teremteni az online térben megvalósuló diskurzusok minőségének javítására, ebben a konkrét esetben a gyűlöletbeszéd visszaszorítására, amelynek társadalmi következményei is jelentősek; és hogy a BKA akár a NetzDG által számára lehetővé tett mozgástér, akár saját akciónapjai révén hogyan segítheti mindezt anélkül, hogy a szó pejoratív értelmében vett „internetrendőrség” szerepét venné magára.

IRODALOMJEGYZÉK

ALLCOTT, Hunt et al. (2020): The Welfare Effects of Social Media. *American Economic Review*, 110 (3), 629–676. Online: <https://doi.org/10.1257/aer.20190658>

ALLCOTT, Hunt – GENTZKOW, Matthew (2017): Social Media and Fake News in the 2016 Election. *Journal of Economic Perspectives*, 31(2), 211–236. Online: <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/jep.31.2.211>

ANDRES, Raphaela – SLIVKO, Olga (2021): *Combating Online Hate Speech: The Impact of Legislation on Twitter*. ZEW-Centre for European Economic Research Discussion Paper, No. 21-103. Online: www.econstor.eu/bitstream/10419/248857/1/1785234617.pdf

ARTICLE19 (2017): *Germany: The Act to Improve Enforcement of the Law in Social Networks*. Online: www.article19.org/wp-content/uploads/2017/09/170901-Legal-Analysis-German-NetzDG-Act.pdf

- BALKIN, Jack M. (2014): Old-School/New-School Speech Regulation. *Harvard Law Review*, 127(8), 2296–2342. Online: <https://harvardlawreview.org/print/vol-127/old-schoolnew-school-speech-regulation/>
- BENKLER, Yochai (2006): *The Wealth of Networks*. New Haven: Yale University Press.
- BODA József szerk. (2019): *Rendészettudományi szaklexikon*. Budapest: Dialóg Campus.
- BRAGHIERI, Luca – LEVY, Ro'ee – MAKARIN, Alexey (2022): Social Media and Mental Health. *American Economic Review*, 112(11), 3660–3693. Online: <https://doi.org/10.1257/aer.20211218>
- Bundesamt für Migration und Flüchtlinge BAMF (2015): *Migrationsberischt 2015 – Zentrale Ergebnisse*. Online: www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Forschung/Migrationsberichte/migrationsbericht-2015-zentrale-ergebnisse.pdf?__blob=publicationFile
- Bundeskriminalamt (2017): Gemeinsam gegen Hass und Hetze im Netz: Zweiter bundesweiter Aktionstag zur Bekämpfung von Hasspostings. *BKA.de*, 2017. június 20. Online: www.bka.de/DE/Presse/Listenseite_Pressemitteilungen/2017/Presse2017/170620_Hasspostings.html
- Bundeskriminalamt (2018): Dritter bundesweiter Aktionstag gegen Hasspostings. *BKA.de*, 2018. június 14. Online: www.bka.de/DE/Presse/Listenseite_Pressemitteilungen/2018/Presse2018/180614_AktionstagHasspostings.html
- Bundeskriminalamt (2019a): Vierter bundesweiter Aktionstag gegen Hasspostings. *BKA.de*, 2019. június 6. Online: www.bka.de/DE/Presse/Listenseite_Pressemitteilungen/2019/Presse2019/190606_AktionstagHasspostings.html
- Bundeskriminalamt (2019b): Fünfter Aktionstag gegen Hasspostings. *BKA.de*, 2019. november 6. Online: www.bka.de/DE/Presse/Listenseite_Pressemitteilungen/2019/Presse2019/191106_AktionstagHasspostings.html
- Bundeskriminalamt (2020): Europaweiter Aktionstag gegen Hasspostings. *BKA.de*, 2020. november 3. Online: www.bka.de/DE/Presse/Listenseite_Pressemitteilungen/2020/Presse2020/201103_Hasspostings.html
- Bundeskriminalamt (2021): Bundesweiter Aktionstag gegen Hasspostings. *BKA.de*, 2021. december 1. Online: www.bka.de/DE/Presse/Listenseite_Pressemitteilungen/2021/Presse2021/211201_PMHassposting.html
- Bundeskriminalamt (2022): Bundesweiter Aktionstag gegen Hasspostings. *BKA.de*, 2022. november 30. Online: www.bka.de/DE/Presse/Listenseite_Pressemitteilungen/2022/Presse2022/221130_Hasspostings.html
- Bundesministerium der Justiz (2015) Gemeinsam gegen Hassbotschaften Von der Task Force „Umgang mit rechtswidrigen Hassbotschaften im Internet“ vorgeschlagene Wege zur Bekämpfung von Hassinhalten im Netz. *BMJ.de*, 2015. december 15. Online: www.bmj.de/SharedDocs/Downloads/DE/News/Artikel/12152015_TaskForceErgebnispapier.pdf;jsessionid=1426D7376071F1515F72C16CB62BA4F3.2_cid289?__blob=publicationFile&v=2
- Bundesministerium des Innern (2016): Gegen Hass und Hetze im Netz – bundesweiter Aktionstag zur Bekämpfung von Hasspostings. *BMI.de*, 2016. július 13. Online: <https://web.archive.org/web/20160717092130/www.bmi.bund.de/SharedDocs/pressemitteilungen/DE/2016/07/aktionstag-hasskriminalitaet-im-netz.html>
- BURSZTYN, Leonardo – EGOROV, Georgy – ENIKOLOPOV, Ruben – PETROVA, Maria (2019): *Social Media and Xenophobia: Evidence from Russia* (No. w26567). National Bureau of Economic Research. Online: <https://doi.org/10.3386/w26567>
- CHRISTIÁN László szerk. (2014): *A magánbiztonság elméleti alapjai*. Budapest: Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar.
- CLAUSSEN, Victor (2018): Fighting Hate Speech and Fake News. The Network Enforcement Act (NetzDG) in Germany in the Context of European Legislation. *Media Laws*, 3(3), 110–136. Online: www.medialaws.eu/wp-content/uploads/2019/05/6.-Claussen.pdf
- DEL VIGNA, Fabio et al. (2017): Hate Me, Hate Me Not: Hate Speech Detection on Facebook. *Proceedings of the First Italian Conference on Cybersecurity (ITASEC17)*, 86–95. Online: <https://ceur-ws.org/Vol-1816/paper-09.pdf>

- ECHIKSON, William – KNOTT, Olivia (2018): *Germany's NetzDG: A Key Test for Combatting Online Hate*. CEPS Policy Insight 2018/9. Online: <https://ssrn.com/abstract=3300636>
- GERSDORF, Hubertus (2017). Hate Speech in sozialen Netzwerken – Verfassungswidrigkeit des NetzDG-Entwurfs und grundrechtliche Einordnung der Anbieter sozialer Netzwerke. *MMR – MultiMedia und Recht*, (7), 439–447.
- GOLLATZ, Kirsten – RIEDL, Martin J. – POHLMANN, Jens (2018): *Removals of Online Hate Speech in Numbers*. HIIG Science Blog, 9. Online: <https://doi.org/10.5281/zenodo.1342324>
- GORWA, Robert (2021): Elections, Institutions, and the Regulatory Politics of Platform Governance: The Case of the German NetzDG. *Telecommunications Policy*, 45(6), 102145. Online: <https://doi.org/10.1016/j.telpol.2021.102145>
- GRIFFIN, Rachel (2022): New School Speech Regulation as a Regulatory Strategy against Hate Speech on Social Media: The Case of Germany's NetzDG. *Telecommunications Policy*, 46(9). Online: <https://doi.org/10.1016/j.telpol.2022.102411>
- GUTERRES, António (2019): *United Nations Strategy and Plan of Action on Hate Speech*. United Nations Office on Genocide Protection and the Responsibility to Protect. Online: www.un.org/en/genocideprevention/documents/UN%20Strategy%20and%20Plan%20of%20Action%20on%20Hate%20Speech%202018%20June%20SYNOPSIS.pdf
- GYARAKI Réka (2021): A közösségi média hatása a kiberbűncselekmények elkövetésére. *Magyar Rendészet*, 21(2), 67–82. Online: <https://doi.org/10.32577/mr.2021.2.4>
- HANFELD, Michael (2022): Google und Facebook müssen BKA keine Daten geben. *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, 2022. március 3. Online: www.faz.net/aktuell/feuilleton/medien/google-und-facebook-muessen-bka-keine-daten-geben-17847019.html
- HE, Danya (2020): Governing Hate Content Online: How the Rechtsstaat Shaped the Policy Discourse on the NetzDG in Germany. *International Journal of Communication*, 14, 3746–3768. Online: <https://ijoc.org/index.php/ijoc/article/view/14213>
- HELDT, Amélie Pia (2019): Reading between the Lines and the Numbers: An Analysis of the First NetzDG Reports. *Internet Policy Review*, 8(2), 1–18. Online: <https://doi.org/10.14763/2019.2.1398>
- HOLZNAGEL, Daniel (2022): Kein Staatsfernegebot für das NetzDG—Zugleich Anmerkung zum Beschluss des VG Köln v. 1.3. 2022–6 L 1277/21 (Google bzw. YouTube), CR 2022, 250. *Computer und Recht*, 38(4), 245–250. Online: <https://doi.org/10.9785/cr-2022-380412>
- HORTON, John (2011): Self-Censorship. *Res Publica*, 17, 91–106. Online: <https://doi.org/10.1007/s11158-011-9145-3>
- JASCHKE, Hans-Gerd – NEIDHARDT, Klaus (2004): Moderne Polizeiwissenschaft als Integrationswissenschaft. Ein Beitrag zur Grundlagendiskussion. *Polizei und Wissenschaft*, 5(4), 14–24.
- JIMÉNEZ DURÁN, Rafael – MÜLLER, Karsten – SCHWARZ, Carlo (2023): *The Effect of Content Moderation on Online and Offline Hate: Evidence from Germany's NetzDG*. Online: <https://doi.org/10.2139/ssrn.4230296>
- JUGENDSCHUTZ.NET (2017): Löschung rechtswidriger Hassbeiträge bei Facebook, YouTube und Twitter. 2017. március. Online: www.astrid-online.it/static/upload/juge/jugenschutz.net_hassbeitrage_03_2017.pdf
- KOHL, Uta (2022): Platform Regulation of Hate Speech – a Transatlantic Speech Compromise? *Journal of Media Law*, 14(1), 25–49. Online: <https://doi.org/10.1080/17577632.2022.2082520> ; DOI: <https://doi.org/10.1080/17577632.2022.2082520>
- KOLTAY András (2011): A gyűlöletbeszéd korlátozásának elméleti szempontjai. *Iustum Aequum Salutare*, 7(3), 111–124. Online: <http://real.mtak.hu/102784/1/13.pdf>
- KOLTAY András (2019): A social media platformok jogi státusa a szólásszabadság nézőpontjából. *In Medias Res*, 8(1), 1–56. Online: <http://real.mtak.hu/95749/1/imr-2019-01-01.pdf>
- MÜLLER, Karsten – SCHWARZ, Carlo (2021): Fanning the Flames of Hate: Social Media and Hate Crime. *Journal of the European Economic Association*, 19(4), 2131–2167. Online: <https://doi.org/10.1093/jeea/jvaa045>
- PAPACHARISSI, Zizi (2002): The Virtual Sphere: The Internet as a Public Sphere. *New Media & Society*, 4(1), 9–27. Online: <https://doi.org/10.1177/14614440222226244>

- PÖNITZ, Grace (2022): Keine Meldungsflut von Hass-Inhalten. *Verdi.de*, 2022. december 14. Online: <https://mmm.verdi.de/medienpolitik/keine-meldungsflut-von-hass-inhalten-85885>
- REUTER, Markus (2022): Bundeskriminalamt plant jetzt ohne Zuarbeit der sozialen Netzwerke. *NetzpPolitik.org*, 2022. április 22. Online: <https://netzpPolitik.org/2022/zentrale-meldestelle-bundeskriminalamt-plant-jetzt-ohne-zuarbeit-der-sozialen-netzwerke/>
- SCHULZ, Wolfgang (2022): Regulating Intermediaries to Protect Privacy Online: The Case of the German NetzDG. In ALBERS, Marion – SARLET, Ingo W. (szerk.): *Personality and Data Protection Rights on the Internet*. Cham: Springer International Publishing, 289–307. Online: https://doi.org/10.1007/978-3-030-90331-2_12
- SIMON Béla (2017): A bűnüldözés előtt álló digitális kihívások. *Magyar Rendészet*, 17(5), 83–103. Online: <https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/magyrend/article/view/1777/1076>
- SIMON Béla (2018): A rendőrség állományának felkészültsége a kiberbűnözésre. *Hadtudományi Szemle*, 11(1), 385–405. Online: http://epa.oszk.hu/02400/02463/00038/pdf/EPA02463_hadtudomanyi_szemle_2018_01_385-405.pdf
- SPITZER, Manfred (2019): Von Hass-Sprache zur Kriminalität. *Nervenheilkunde*, 38(11), 794–802. Online: <https://doi.org/10.1055/a-0952-6895>
- TÖRÖK Bernát (2013): A gyűlöletbeszéd tilalmának médiajogi mércéi. *Jogtudományi Közlöny*, 68(2), 59–72.
- TÖRÖK Bernát (2019): A bántó szavakról. In *Medias Res*, 8(2), 253–273. Online: <http://real.mtak.hu/108278/1/imr-2019-02-05.pdf>
- TWITTER [é. n.]: Transparency, Germany. Network Enforcement Act. *Transparency.twitter.com*, Online: <https://transparency.twitter.com/en/reports/countries/de.html>
- TWOREK, Heidi J. S. – LEERSEN, Paddy (2019): An Analysis of Germany's NetzDG Law. Amsterdam: Transatlantic High Level Working Group on Content Moderation Online and Freedom of Expression. Online: www.ivir.nl/publicaties/download/NetzDG_Tworek_Leerssen_April_2019.pdf
- URICSKA Erna (2020): Közösségi rendészet-közösségi oldalak: Elméleti háttér és a rendészeti digilektus fogalmának bevezetése. *Magyar Rendészet*, 20(2), 153–168. Online: <https://doi.org/10.32577/mr.2020.2.8>
- WAGNER, Ben et al. (2020): Regulating Transparency? Facebook, Twitter and the German Network Enforcement Act. In *Proceedings of the 2020 Conference on Fairness, Accountability, and Transparency* (Barcelona, Spain) (FAT* '20). Association for Computing Machinery, New York, NY, USA, 261–271. Online: <https://doi.org/10.1145/3351095.3372856>
- ZEHFUSS, Maja (2021): “We Can Do This”: Merkel, Migration and the Fantasy of Control. *International Political Sociology*, 15(2), 172–189. Online: <https://doi.org/10.1093/ips/olaa026>
- ZIPURSKY, Rebecca (2019): Nuts About NETZ: The Network Enforcement Act and Freedom of Expression. *Fordham International Law Journal*, 42(4), 1325–1374. Online: <https://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2753&context=ilj>

Jogi források

- 2000/31/EK irányelv a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól. Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32000L0031&from=HU>
- Gesetz zur Verbesserung der Rechtsdurchsetzung in sozialen Netzwerken (Netzwerkdurchsetzungsgesetz–NetzDG). Online: www.gesetze-im-internet.de/netzgdg/BJNR335210017.html
- Strafgesetzbuch (StGB). Online: www.gesetze-im-internet.de/stgb/StGB.pdf
- Telemediengesetz (TMG). Online: www.gesetze-im-internet.de/tmg/TMG.pdf

ABSTRACT

Internet Police? An Attempt to Push Back Online Hate Speech through Germany's Network Enforcement Act (NetzDG)

Melinda PINTÉR

In 2017, Germany adopted the so-called Network Enforcement Act (Netzwerkdurchsetzungsgesetz, NetzDG), which aims to curb hate speech on online platforms. The law obliges social media platforms used by at least 2 million users in the country to remove online content that constitutes hate speech within 24 hours, or risk fines of up to €5 million. From the very beginning, the law was met with numerous criticisms both in the scientific and public discourse, which mostly highlighted the fact that the regulation restricts freedom of speech and that it forces social media platforms to pre-censor the content posted by users. The amendments later adopted by the German Parliament in relation to the NetzDG - such as the obligation for platforms to forward certain data of users who post illegal content to the German Federal Criminal Office (Bundeskriminalamt, BKA) - sparked even more heated debates. Especially the new legislation expanding the online surveillance powers of the German police authorities was criticized from a data protection point of view, or, for example, that since 2016 the BKA has been conducting coordinated action days and simultaneous house searches in several German federal states at the homes of users who may have posted content deemed hate speech on online platforms. As online platforms have become a digital public sphere, restrictions on discourse or content can only be justified in specific cases, as open, free and unrestricted dialogue is essential for the development of a democratic public sphere - also in the online space. Therefore, the aim of this paper is to present the theoretical starting points and the content-regulatory framework of the NetzDG, to discuss the concerns that it raises for freedom of expression, whether it really curbs online hate speech and what role the public authorities' action, made possible by law, can play in this, and whether the BKA has indeed started to act as a kind of "internet police" by virtue of the mandate given by the NetzDG.

Keywords: hate speech, online discourse, internet platforms, freedom of speech, NetzDG

1. sz. melléklet

	Panaszok szervezetek által	Törölt tartalmak	Panaszok felhasználók által	Törölt tartalmak	Panaszok szervezetek által	Törölt tartalmak	Panaszok felhasználók által	Törölt tartalmak
2018								
2018. I. félév				2018. II. félév				
Facebook	113	45	773	492	92	57	408	320
YouTube	69 991	16 272	144 836	42 025	83 390	15 599	167 567	39 045
Twitter	20 754	1 533	244 064	27 112	20 140	1 161	236 322	22 004
2019								
2019. I. félév				2019. II. félév				
Facebook	123	103	551	338	820	354	2 267	1 029
YouTube	98 844	20 714	205 581	50 454	88 807	19 688	188 671	52 219
Twitter	26 376	1 950	477 088	44 752	45 366	3 164	798 161	134 007
2020								
2020. I. félév				2020. II. félév				
Facebook	609	141	3 683	3 772	1 473	403	2 738	2 204
YouTube	121 639	24 285	267 185	66 529	103 491	20 534	220 301	52 934
Twitter	58 392	5 251	707 323	117 051	55 500	5 151	755 969	113 646
2021								
2021. I. félév				2021. II. félév				
Facebook	13 642	4 692	64 029	25 757	3 666	1 155	111 419	36 380
YouTube	107 883	18 218	203 956	29 939	92 424	15 516	171 229	28 331
Twitter	58 514	4 162	774 888	77 158	62 513	7 872	619 974	67 950
2022								
2022. I. félév				2022. II. félév				
Facebook	37 620	12 996	132 613	44 370	21 903	13 445	103 292	30 403
YouTube	102 077	18 691	180 781	32 026	74 526	8 506	158 914	23 644
Twitter	106 346	38 069	723 024	80 869	160 382	58 090	787 612	95 326

2. sz. melléklet

Gyűlöletkeltés vagy politikai szélsőségeség

- StGB 130. §: Uszítás és gyűlöletkeltés
- StGB 166. §: Vallásyalázás, illetve vallási vagy ideológiai szervezetek rágalmazása

Terrorista- vagy alkotmányellenes tartalom

- StGB 86. §: Alkotmányellenes szervezetek propagandaanyagainak terjesztése
- StGB 86a. §: Alkotmányellenes szervezetek jelképeinek használata
- StGB 89a. §: Az államrendet veszélyeztető, súlyosan erőszakos cselekmény előkészülete
- StGB 91. §: Az államrendet veszélyeztető, súlyos erőszakos cselekményekre való felbujtás
- StGB (a német büntető törvénykönyv) 100a. §: Hazaárulás és a nemzetbiztonságot veszélyeztető visszaélés
- StGB 129. §: Bűnszervezetek létrehozása
- StGB 129a. §: Terrorszervezet létrehozása
- StGB 129b §: Külföldi bűn- és terrorszervezetek; szélesebb körű lefoglalás és vagyonelkobzás
- StGB 140. § és ezzel összefüggésben az StGB 138. § (1) bekezdése: Az StGB 138. § (1) bekezdésében felsorolt jogsértések támogatólag vagy megengedőleg való minősítése
- StGB 269. §: Bizonyítéknak szánt adatok meghamisítása

Erőszak

- StGB 131. §: Erőszak ábrázolása

Káros vagy veszélyes cselekmények

- StGB 111. §: Bűncselekményre való nyilvános felbujtás
- StGB 126. §: A közrend megzavarása bűncselekménnyel való fenyegetéssel
- StGB 140. § és ezzel összefüggésben a 126. § (1) bekezdése: Az StGB 126. § (1) bekezdésében felsorolt jogsértések támogatólag vagy megengedőleg való minősítése
- StGB 241. §: Erőszakos bűncselekmény elkövetésével való fenyegetés

Rágalmazás vagy sértés

- StGB 185. §: Becsületsértés
- StGB 186. §: Rágalmazás
- StGB 187. §: Szándékos rágalmazás

Adatvédelem

- StGB 201a. §: A magánélethez való jog megsértése fényképek készítésével

Szexuális tartalom

- StGB 184b §: Gyermekpornográfia terjesztése, beszerzése és birtoklása
- StGB 140. §, és ezzel összefüggésben a 176–178. §§: A 176–178. szakaszban felsorolt bizonyos jogsértések támogatólag vagy megengedőleg való minősítése